

Als luchtwegproblemen bij vleesvarkens effectief worden aangepakt, betekent dat meestal een flinke verbetering van het saldo. Dat blijkt uit onderzoek dat GD samen met een aantal voerleveranciers deed in 2005. Het onderzoek staat aan de basis van een nieuw programma voor de bestrijding van chronische luchtwegaandoeningen.

Nieuwe aanpak van longklachten bij vleesvarkens leidt tot hoger saldo

Door Ludwig ten Broeke (GD)

Veel vleesvarkensbedrijven hebben te maken met tegenvallende resultaten door chronische luchtwegproblemen. Om deze problemen op te lossen, worden vaak verschillende adviseurs,

zoals dierenarts en voerlichter geraadpleegd. Toch blijven veel bedrijven met de problemen kampen. Onderzoek van GD in samenwerking met Cehave Landbouwbelang, Franssen-Gerrits Groep, Hendrix UTD en De Heus Sondag Voeders wees uit dat met een meer gedegen aanpak wel een forse resultaatverbetering mogelijk is. De analyse van de situatie blijkt beter te kunnen als aanwezige informatie optimaal wordt benut. En behandelingen vinden nu te vaak ad-hoc plaats; ze zijn gebaseerd op klinische verschijnselen en wat losse laboratoriumbepalingen.

Probleembedrijven

In het onderzoek van GD en de vier voerbedrijven zijn de resultaten op veertig probleembedrijven (hardnekkige luchtwegklachten) vergeleken met 16 controlebedrijven. De controlebedrijven realiseerden betere technische resultaten en de vleesvarkens hadden minder afwijkingen aan de slachtlijn. Op bedrijven met chronische problemen liep de schade per afgeleverd vleesvarken op tot gemiddeld 9,50 euro in vergelijking met bedrijven zonder deze problemen.

Uit de verzamelde bedrijfsgegevens blijkt dat het management op de controlebedrijven wat meer gericht is op het voorkomen van insleep en verspreiding van ziektekiemen. De bedrijven werden vergeleken op basis van technische resultaten, uitslagen van het slachtlijnonderzoek, bloedonderzoek en klimaatonderzoek.

Bloedonderzoek

De belangrijkste veroorzakers van luchtwegproblemen bij vleesvarkens zijn PRRS, mycoplasma,

influenza en App. Door bloedonderzoek is bepaald of en welke ziektekiemen op de bedrijven aanwezig waren. Op de probleembedrijven waren meer geïnfecteerde dieren aanwezig en was de hoeveelheid afweerstoffen in het bloed hoger. Toch leverde het bloedonderzoek verrassingen op. De verwachting was dat op alle probleembedrijven afweerstoffen tegen bovengenoemde vier kiemen gevonden zouden worden. Dit bleek niet het geval. Niet op alle bedrijven werden bijvoorbeeld afweerstoffen tegen PRRS, App. en mycoplasma gevonden. Bijzonder was dat op een relatief groot aantal probleembedrijven, geen afweerstoffen werden gevonden tegen App. en mycoplasma. Op één bedrijf werden zelfs geen PRRS-antistoffen aangetroffen, terwijl PRRS wordt gezien als de belangrijkste veroorzaker van luchtwegproblemen bij vleesvarkens.

Slachtlijn- en klimaatonderzoek

GD zette uitgebreid slachtlijnonderzoek op om te kunnen zien waarin varkens van probleembedrijven verschillen van controlebedrijven. Bij dieren van zowel controlebedrijven als probleembedrijven werden veel long- en borstvliesontstekingen gevonden. Op probleembedrijven waren echter aanzienlijk meer afwijkingen te zien en waren de afwijkingen ook ernstiger van aard. Ook het stalklimaat werd onder de loep genomen. Tijdens de klimaatmetingen op de bedrijven, bleken de vaak kleine aanpassingen tot forse verbeteringen te leiden.

Systematische aanpak

Op basis van de ervaringen van het onderzoek, is een nieuwe bestrijdingsaanpak ontwikkeld; het zogenaamde GD Aëroplan. Dit plan beoogt luchtwegproblemen op het varkensbedrijf systematisch en dus blijvend aan te pakken. Het programma bestaat uit twee delen: in het eerste deel worden ziektekiemen en infectiemomenten op

het probleembedrijf opgespoord. Hiervoor worden bloedonderzoek en/of sectie-onderzoek ingezet, eventueel gecombineerd met slachtlijnonderzoek. In het tweede deel draait het om een structurele aanpak van de ziekteverwekkers. Klimaatonderzoek en een uitgebreide bedrijfsanalyse zijn hiervoor de instrumenten. Uit het onder-

zoekt op de veertig probleembedrijven bleek dat bloedonderzoek soms verrassende inzichten geeft. Het is dan ook belangrijk hiermee te beginnen. Tachtig procent van de luchtwegproblemen in de Nederlandse varkenshouderij

Werken aan verbetering

Op basis van de bloeduitslag kan vervolgonderzoek worden ingezet. Wordt met bloedonderzoek geen verwekker aangetoond, dan kan sectie of eventueel slachtlijnonderzoek alsnog inzicht ver-

schaffen. Ook klimaatonderzoek kan een waardevolle vervolgstap zijn. Het klimaat is bijvoorbeeld van grote invloed op de ernst van App- en mycoplasma-infecties. Komen varkenshouder en adviseur niet tot een oplossing, dan kan een onafhankelijke blik van bijvoorbeeld een GD-adviseur uitkomst bieden. Technische resultaten

en onderzoeksresultaten worden hierbij naast elkaar gelegd. Aan de hand hiervan kan bijvoorbeeld worden bepaald op welke leeftijd de luchtwegproblemen gaan spelen en of er nog andere managementfactoren een rol spelen.

MEER RENDEMENT

Chronische luchtwegproblemen drukken het gemiddelde saldo per vleesvarken met 9,50 euro. Uit een beproefde - meer gedegen - aanpak op veertig probleembedrijven blijkt dat deze schade fors kan worden verminderd.

Foto: Marcel Bekken

Conclusie

Bedrijven met hardnekkige luchtwegproblemen laten veel geld liggen. Met een meer gestructureerde aanpak is de schade echter fors te reduceren. Hiervoor is een combinatie van onderzoek en een bijdrage van verschillende adviseurs nodig. Uit een proef op veertig probleembedrijven is gebleken dat een gezamenlijke aanpak door veterinaire- en klimaatdeskundigen kan leiden tot goede resultaten.